Dodatok č. 1

ku školskému poriadku

Základná škola Jozefa Gregora Tajovského, Gaštanová 12, Banská Bystrica

ŠTANDARDY DODRŽIAVANIA ZÁKAZU SEGREGÁCIE VO VÝCHOVE A VZDELÁVANÍ

Školský rok 2025/2026

Prerokované v pedagogickej rade dňa: 24. septembra 2025

Prerokované s radou školy dňa: 29. septembra 2025

Prerokované so žiackym školským parlamentom dňa: 26. septembra 2025

Článok 1

Všeobecná časť

Pri dodržiavaní zákazu segregácie vo výchove a vzdelávaní škola a školské zariadenie postupuje podľa Štandardov dodržiavania zákazu segregácie vo výchove a vzdelávaní (ďalej len „Štandardy“), ktoré vydáva MŠVVaM SR, a ich znenie je súčasťou dodatku školského poriadku.

Štandardy sú základné pravidlá, princípy a postupy predchádzania a eliminácie segregácie vo výchove a vzdelávaní. Ich uplatňovanie prispieva k dodržiavaniu princípov výchovy a vzdelávania podľa školského zákona v školách a školských zariadeniach.

Vychádzajú z ustanovení Dohovoru o právach dieťaťa:

Článok 2 ods. 1: Zabezpečiť práva ustanovené týmto Dohovorom každému dieťaťu nachádzajúcemu sa pod ich jurisdikciou bez akejkoľvek diskriminácie podľa rasy, farby pleti, pohlavia, jazyka, náboženstva, politického alebo iného zmýšľania, národnostného, etnického alebo sociálneho pôvodu, majetku, telesnej alebo duševnej nespôsobilosti, rodu a iného postavenia dieťaťa alebo jeho rodičov alebo zákonných zástupcov.

Článok 2 ods. 2: Urobiť potrebné opatrenia na to, aby bolo dieťa chránené pred všetkými formami diskriminácie alebo trestania, ktoré vyplývajú z postavenia, činnosti, vyjadrených názorov alebo presvedčenia jeho rodičov, zákonných zástupcov alebo členov rodiny.

Článok 3 ods. 1: Záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

Článok 29 ods. 1: Výchova a vzdelávanie dieťaťa má smerovať k: a) rozvoju osobnosti dieťaťa, jeho jedinečných daností a duševných a fyzických schopností v ich najvyššej možnej miere; b) rozvíjaniu úcty k ľudským právam a základným slobodám a k zásadám zakotveným v Charte Organizácie Spojených národov; c) rozvíjaniu úcty k rodičom, k vlastnej kultúrnej, jazykovej a hodnotovej identite a k hodnotám krajiny, v ktorej dieťa žije, i k hodnotám krajiny svojho pôvodu a k iným kultúram; d) príprave dieťaťa na zodpovedný život v slobodnej spoločnosti v duchu porozumenia, mieru, znášanlivosti, rovnosti pohlaví a priateľstva medzi všetkými národmi, etnickými, národnostnými a náboženskými skupinami a osobami domorodého pôvodu; e) rozvíjaniu úcty k prírodnému prostrediu.”[1]

[1] Dohovor o právach dieťaťa (OSN, 1989) In Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 104/1991 Z. z.

Štandardy dodržiavania zákazu segregácie sú rozpracovaním a realizáciou praktickej časti Metodickej príručky desegregácie vo výchove a vzdelávaní.[2] Štandardy v prepojení na metodickú príručku napomáhajú naplneniu princípu „zákazu všetkých foriem diskriminácie a obzvlášť segregácie“.[3] Segregáciu vo výchove a vzdelávaní definuje školský zákon nasledovne: „konanie alebo opomenutie konania, ktoré je v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania podľa osobitného predpisu[4] a v dôsledku ktorého dochádza alebo by mohlo dôjsť k priestorovému, organizačnému alebo sociálnemu vylúčeniu skupiny detí a žiakov alebo účastníkov výchovy a vzdelávania alebo k ich oddelenému vzdelávaniu okrem vzdelávania poskytovaného v súlade s medzinárodnou zmluvou, ktorou je Slovenská republika viazaná[5] pri uplatňovaní práv národnostných menšín na výchovu a vzdelanie v jazyku príslušnej národnostnej menšiny a pri vytváraní podmienok na vzdelávanie detí so zdravotným znevýhodnením alebo nadaním a žiakov so zdravotným znevýhodnením alebo s nadaním so zohľadnením ich vôle a záujmov a vôle a záujmov ich zákonných zástupcov, ak je účasť na takom vzdelávaní voliteľná a zodpovedá úprave podmienok výchovy a vzdelávania na rovnakom stupni vzdelania.“[6]

Štandardy dodržiavania zákazu segregácie vo výchove a vzdelávaní sa týkajú všetkých oblastí, ktoré upravuje školský poriadok podľa školského zákona (Zákon č. 245/2008 Z. z., § 153 ods. 1):

- výkon práv a povinností žiakov a ich zákonných zástupcov v škole, pravidlá vzájomných vzťahov a vzťahov s pedagogickými zamestnancami a ďalšími zamestnancami školy,
- prevádzka a vnútorný režim školy,
- podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia detí a žiakov a ich ochrany pred sociálnopatologickými javmi, diskrimináciou alebo násilím,
- podmienky nakladania s majetkom, ktorý škola alebo školské zariadenie spravuje, ak tak rozhodne zriaďovateľ.

[2] Metodická príručka desegregácie vo výchove a vzdelávaní (MŠVVaŠ SR, 2023) 2a) Zákon č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) v znení neskorších predpisov.
[3] § 3 písm. f) zákona č. 245/2008 Z. z. (školský zákon)
[4] Zákon č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) v znení neskorších predpisov.
[5] Dohovor proti diskriminácii vo vzdelávaní (Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky č. 276/2024 Z. z.).Dohovor o právach osôb so zdravotným postihnutím (Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 317/2010 Z. z.).
[6] § 2 písm. ai) zákona č. 245/2008 Z. z. (školský zákon) – účinnosť nadobúda 1. 1. 2025.

Štandardy dodržiavania zákazu segregácie vo výchove a vzdelávaní definujeme ako Štandardy postojov a hodnôt a Štandardy vyplývajúce z definície segregácie vo výchove a vzdelávaní.

Článok 2

Štandardy dodržiavania zákazu segregácie vo výchove a vzdelávaní

Štandardy postojov a hodnôt:

Základným predpokladom pre úspešné zavedenie štandardov, ktoré zabezpečia proces prevencie či odstraňovania segregácie vo výchove a vzdelávaní, je zásadný posun v oblasti postojového a hodnotového nastavenia, kultivácie verejného diskurzu a medziľudských vzťahov všetkých aktérov vzdelávania, ktorí prichádzajú na pôde škôl do kontaktu so žiakmi a poslucháčmi. Spoločnosť 21. storočia potrebuje občanov, ktorí majú také hodnoty, postoje, schopnosti, poznanie a kritické myslenie, aby mohli fungovať ako demokratickí a interkultúrne kompetentní občania. Postojové a hodnotové štandardy sú definované na základe kľúčových ukazovateľov (deskriptorov), ktoré boli vytvorené Radou Európy v dokumente Referenčný rámec kompetencií pre demokratickú kultúru.[7] Deskriptory sú popisy a vysvetlenia týkajúce sa konkrétneho žiadúceho správania všetkých aktérov vo vzdelávaní ako:

- zaobchádzať so všetkými ľuďmi bez rozdielu s rešpektom;
- vyjadrovať úctu všetkým bez rozdielu a vnímať rozmanitosť ako príležitosť a prínos pre školu pri príprave a realizovaní aktivít výchovno-vzdelávacieho procesu;
- vyjadrovať druhým ľuďom uznanie ako rovnocenným ľudským bytostiam;
- rešpektovať ľudí rôzneho vierovyznania;
- rešpektovať ľudí, ktorí majú odlišné politické názory;
- prejavovať záujem spoznať presvedčenia, hodnoty, tradície a pohľady druhých ľudí na svet;
- dávať priestor druhým ľuďom na vyjadrenie sa;
- preukázať prebratie zodpovednosti za svoje skutky;
- ospravedlniť sa, pokiaľ niekomu ublížim;
- vyjadrovať vôľu a záujem spolupracovať a pracovať s druhými ľuďmi na presadzovaní spoločných záujmov.

[7] Referenčný rámec kompetencií pre demokratickú kultúru. Deskriptory kompetencií pre demokratickú kultúru. Zväzok 2. Štátny pedagogický ústav, 2019.

Štandardy vyplývajúce z definície segregácie vo výchove a vzdelávaní:

Škola a školské zariadenie pri uplatňovaní Štandardov dodržiavania zákazu segregácie vypracuje Plán uplatňovania Štandardov dodržiavania zákazu segregácie vo výchove a vzdelávaní a využíva Metodickú príručku desegregácie vo výchove a vzdelávaní vydanú Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR.[8]

a) Štandardy priestorovej desegregácie:

- Do všetkých priestorov školy alebo školského zariadenia, určených pre žiakov alebo poslucháčov, je umožnený rovný (nediskriminačný) prístup všetkým žiakom a poslucháčom. Škola alebo školské zariadenie nemá priestory a budovy vyhradené pre jednotlivé skupiny žiakov vytvorené za účelom ich vylučovania alebo neprípustného oddeľovania na základe ktoréhokoľvek chráneného dôvodu uvedeného v antidiskriminačnom zákone.[9]
- Škola alebo školské zariadenie v rámci výchovno-vzdelávacieho procesu využíva priestory, ktoré spĺňajú normy stanovené regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva, pričom výchovnovzdelávací proces žiadnej zo skupín neprebieha v priestoroch, ktorých kvalita je výrazne rozdielna oproti iným priestorom.
- Ak má škola alebo školské zariadenie v jednotlivých vekových kohortách zastúpenie žiakov rôzneho etnického, národného alebo sociálneho pôvodu, farby pleti alebo iného chráneného dôvodu podľa antidiskriminačného zákona, má vytvorené triedy, v ktorých je vyvážené zastúpenie žiakov alebo poslucháčov týchto skupín.

b) Štandardy organizačnej desegregácie:

- Škola alebo školské zariadenie má nastavenú organizáciu školského vyučovania a denný program tak, aby nedochádzalo k vylučovaniu a neprípustnému oddeľovaniu niektorej skupiny žiakov a poslucháčov.[10]
- Všetky skupiny žiakov školy a školského zariadenia majú stanovené rovnaké vzdelávacie štandardy, na základe ktorých pedagogickí zamestnanci, odborní zamestnanci a ďalší zamestnanci vytvárajú učebné osnovy školského vzdelávacieho programu. Úpravy je možné realizovať len u žiakov, ktorým to určuje individuálny

[8] Metodická príručka desegregácie vo výchove a vzdelávaní (MŠVVaŠ SR, 2023)

[9] Chránené dôvody podľa antidiskriminačného zákona sú charakteristiky ľudí, úzko spojené s ich dôstojnosťou a identitou, ktoré nesmú byť zneužité pre neprípustné rozdielne zaobchádzanie s nimi. Sú to: „pohlavie, náboženské vyznanie alebo viera, rasa, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, zdravotné postihnutie, vek, sexuálna orientácia, manželský stav a rodinný stav, farba pleti, jazyk, politické alebo iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, majetok, rod alebo iné postavenie alebo dôvod oznámenia kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti“ § 2 ods. 1 zákona č. 365/2004 Z.z.

[10] § 8 2 ods. 1 zákona č. 365/2004 Z. z. (antidiskriminačný zákon)

vzdelávací program,[11] individuálny učebný plán[12] alebo poskytnuté podporné opatrenia.[13]

- Všetky skupiny žiakov a poslucháčov majú umožnený rovný prístup k materiálno-technickému vybaveniu, učebným materiálom a iným vzdelávacím pomôckam výchovno-vzdelávacieho procesu prislúchajúcemu danému ročníku alebo stupňu vzdelávania.
- Škola alebo školské zariadenie je povinné využiť všetky dostupné prostriedky, nástroje a metódy, aby umožnila prístup ku vzdelávaniu v maximálnej miere všetkým skupinám žiakov aj v prípade krízových udalostí v škole.[14] Po ukončení krízovej udalosti je škola povinná realizovať príslušné podporné opatrenia na kompenzáciu prípadných výpadkov vo výchove a vzdelávaní, ktoré nemohli byť v maximálnej miere riešené počas krízovej situácie.

c) Štandardy sociálnej desegregácie:

- Škola alebo školské zariadenie využíva potrebné a dostupné inkluzívne podporné opatrenia na podporu sociálneho začlenenia žiakov a poslucháčov a vytváranie pozitívnej podporujúcej sociálnej klímy v škole a školskom zariadení, ktorá prispieva k destigmatizácii a odstraňovaniu stereotypov a predsudkov.
- Škola alebo školské zariadenie organizuje a podporuje programy neformálneho vzdelávania a mimoškolské aktivity smerujúce k vytvoreniu priaznivej sociálnej klímy a interkultúrneho porozumenia v rámci školy alebo školského zariadenia, medzi žiakmi ako aj rodičmi.
- Škola alebo školské zariadenie prijíma, vzdeláva a vychováva všetky skupiny žiakov a poslucháčov podľa platných právnych predpisov bez vylučovania a neprípustného oddeľovania na základe akéhokoľvek chráneného dôvodu uvedeného v antidiskriminačnom zákone.
- V škole alebo školskom zariadení neexistujú procesy, postupy a usporiadania (ani na úrovni tried), ktoré vylučujú alebo neprípustne oddeľujú skupiny žiakov alebo poslucháčov na základe akéhokoľvek chráneného dôvodu uvedeného v antidiskriminačnom zákone.
- Škola alebo školské zariadenie umožňuje všetkým skupinám žiakov a poslucháčov, aby sa pre napĺňanie a rozvoj svojho potenciálu zapájali do aktivít a súťaží, ktoré sama

[11] § 7a zákona č. 245/2008 Z. z. (školský zákon)
[12] § 26 zákona č. 245/2008 Z. z. (školský zákon)
[13] § 145a zákona č. 245/2008 Z. z. (školský zákon)
[14] Podrobné informácie ku krízovým udalostiam na školách sú dostupné na webovom sídle ministerstva.

organizuje, alebo sú škole a školskému zariadeniu sprostredkované, a aktívne ich k tomu motivuje a podporuje.

- Škola alebo školské zariadenie pri hodnotení žiakov alebo poslucháčov nekoná diskriminačne len na základe ich príslušnosti k niektorej sociálnej alebo etnickej skupine alebo iného chráneného dôvodu podľa antidiskriminačného zákona.

Článok 3

Záverečné ustanovenie

Tento dodatok je platný v plnom rozsahu od 28. februára 2025. Žiaci školy budú triednymi učiteľmi preukázateľným spôsobom informovaní o vydaní dodatku a oboznámení s jeho obsahom v rámci triednických hodín a taktiež ich zákonní zástupcovia budú preukázateľným spôsobom informovaní o vydaní dodatku a oboznámení s jeho obsahom na najbližšom zasadnutí ZRaPŠ (Zákon č. 245/2008 Z. z., § 153 ods. 3). Zverejnený bude na webovom sídle školy.

V Banskej Bystrici, 25. 09. 2025

Mgr. Iveta Čuková

riaditeľka školy

Plán uplatňovania Štandardov dodržiavania zákazu segregácie

I. Identifikácia a analýza aktuálneho stavu

Základná škola Jozefa Gregora Tajovského, Gaštanová 12, Banská Bystrica (ďalej „škola“) je povinná v súlade s § 145 ods. 1zákona č. 245/2008 Z. z. pri dodržiavaní zákazu segregácie vo výchove a vzdelávaní postupovať podľa Štandardov, ktoré vydáva a na svojom webovom sídle zverejňuje MŠVVaM SR a ich znenie je súčasťou dodatku Školského poriadku Základnej školy J. G. Tajovského.

Štandardy dodržiavania zákazu segregácie vo výchove a vzdelávaní zaväzujú riaditeľov školských zariadení a každého pedagogického zamestnanca, odborného zamestnanca a ďalšieho zamestnanca školy k dodržiavaniu stanovených pravidiel, princípov a postupov, ktorých cieľom je podporiť vytvorenie inkluzívneho prostredia na škole, v ktorej sa každé dieťa bude cítiť prijaté, rovnoprávne, akceptované.

Uplatňovanie Štandardov dodržiavania zákazu segregácie vo výchove a vzdelávaní pre školu v zmysle školského zákona znamená zavedenie a dodržiavanie pravidiel, princípov a postupov na predchádzanie segregácie, identifikáciu rizika segregácie a nápravu segregačného konania, pokiaľ bolo indikované.

Štandardy postojov a hodnôt

Všetci aktéri, podieľajúci sa na výchovno-vzdelávacom procese v škole, sú povinní:

- zaobchádzať so všetkými ľuďmi bez rozdielu s rešpektom,
- vyjadrovať úctu všetkým bez rozdielu a vnímať rozmanitosť ako príležitosť a prínos pre školu pri príprave a realizovaní aktivít výchovno-vzdelávacieho procesu,
- vyjadrovať druhým ľuďom uznanie ako rovnocenným ľudským bytostiam,
- rešpektovať ľudí rôzneho vierovyznania,
- rešpektovať ľudí, ktorí majú odlišné politické názory,
- prejavovať záujem spoznať presvedčenia, hodnoty, tradície a pohľady druhých ľudí na svet,
- dávať priestor druhým ľuďom na vyjadrenie sa,
- preukázať prebratie zodpovednosti za svoje skutky,
- ospravedlniť sa, pokiaľ niekomu ublížim,
- vyjadrovať vôľu a záujem spolupracovať a pracovať s druhými ľuďmi na presadzovaní spoločných záujmov.

Zavedenie štandardov:

1. Aktualizácia školského poriadku o dodatok č. 1 „Štandardy dodržiavania zákazu segregácie vo výchove a vzdelávaní".
2. Zverejnenie aktualizovanej verzie schváleného školského poriadku školy na verejne prístupnom mieste (web ZŠ).
3. Oboznámenie zamestnancov a Rady školy s jeho obsahom preukázateľným spôsobom, informovanie zákonných zástupcov detí o jeho vydaní a obsahu prostredníctvom informácií na plenárnom zhromaždení a triednych aktívoch.

Identifikácia rizika segregácie:

Škola využije na identifikáciu uplatňovania Štandardov postup uvedený v metodickom materiály „Spolu v jednej lavici" – www.minedu.sk/data/att/b33/23399.9bd23f.pdf.

Náprava konania:

Návrhy riešení predchádzania a odstraňovania segregácie vo výchove a vzdelávaní sa týkajú zmien postojov a hodnotového nastavenia všetkých aktérov výchovno-vzdelávacieho procesu a príčin a problémov podľa stanovenej typológie situácií s rizikom segregácie vo výchove a vzdelávaní, v ktorých sa segregácia môže prejavovať v špecifických podmienkach SR.

Prehľad rôznych dostupných metodických materiálov ministerstva školstva, vzdelávacích aktivít a podujatí, webových stránok, užitočných kontaktov a iných podporných materiálov MŠVVaM SR zverejňuje a pravidelne aktualizuje na webovom sídle ministerstva školstva v časti Desegregácia: www.minedu.sk/desegregacia.

II. Ciele a vízia plánu

1. Zvýšiť povedomie o problematike segregácie medzi pedagogickými zamestnancami.
2. Realizovať rôzne školské aktivity, ktoré umožňujú zapojenie všetkých detí bez ohľadu na ich pôvod, pohlavie, náboženské vyznanie alebo iné charakteristiky.
3. Umožňovať rozvíjanie osobnosti každého dieťaťa s uplatnením jeho jedinečnosti, empatiu a budovať rovesnícke vzťahy.
4. Zabezpečiť rovnaký prístup ku vzdelaniu pre všetky deti.
5. Otvorená komunikácia rodič-učiteľ-dieťa.

III. Kroky na zlepšenie aktuálnej situácie

Oblasť	Opatrenie	Popis aktivít	Zodpovednosť	Termín
Vzdelávanie zamestnancov	Zvýšiť odborné kompetencie v oblasti inkluzívnej klímy v škole	Plánovanie, koordinovanie, realizovanie vzdelávania zamestnancov (interné, aktualizačné...), aktivity koordinátorov prevencie, školského psychológa, výchovného poradcu...	Zástupkyňa RŠ, PZaOZ	1x za šk.rok 2025/26
Participácia všetkých detí do školských aktivít	Vytvoriť rôzne formy zapojenia, pravidelné a aktívne triedne diskusie.	Aktivity vyplývajúce zo ŠkVP. Zapájanie do športových, umeleckých, technických súťaží. Účasť v krúžkovej činnosti.	Triedni učitelia	10/2025-5/2026
Rozvíjať osobnosť dieťaťa	Meranie klímy školskej triedy sa prostredníctvom dotazníkových metód.	Aktivity zamerané na prosociálne správanie sa vyplývajúcich aj z plánu práce na aktuálny školský rok.	Triedni učitelia	Začiatok, koniec šk. roka 10/2025-5/2026
Podporné opatrenia	Zistiť, ako žiaci a rodičia vnímajú rovnosť a spravodlivosť v škole	Nerobiť rozdiely v hodnotení, poskytovať podporné opatrenia. Dotazník spokojnosti s inkluzívnym prístupom.	Výchovný poradca, školský psychológ	10/2025-04/2026
Spolupráca s rodičmi	Zvýšiť participáciu rodičov s učiteľmi	Stretnutia PZ a OZ s rodičmi, individuálne poradenstvo, interné komunikačné kanály	Riaditeľka, ped. zamestnanci, výchovný poradca	10/2025-5/2026

IV. Podpora a spolupráca

- Otvorené stretnutia a konzultácie s rodičmi, kde sa budú preberať aj prípadné otázky rovnosti a inklúzie.
- Spolupráca s miestnymi a regionálnymi organizáciami- CPPP atď.

V. Komunikácia a zdieľanie výsledkov

Vyžaduje sa komunikácia jasná, transparentná a efektívna. Výsledky z Plánu uplatňovania Štandardov dodržiavania zákazu segregácie vo výchove a vzdelávaní sa zahrnú do Správy o výchovno-vzdelávacej činnosti, jej výsledkoch a podmienkach za aktuálny školský rok. O výsledkoch a zisteniach budú informovaní zákonní zástupcovia a Rada školy. Spätnú väzbu na dodržiavanie plánu získame zhodnotením v závere školského roka.

Tento dokument zohľadňuje aktuálnosť legislatívnych rámcov, akceptujúcich rôznorodosť, implementujúci premeny tradičnej školy na modernú, akceptujúcich inakosť učiacich sa, osobitosti učiacich, rôznorodosť zúčastnených, skúsenosti a fakty z praxe. Preto je dokumentom podliehajúcim neustálemu dopĺňaniu a revidovaniu. Jeho dodržiavaním a uplatňovaním sa zvyšuje status, atraktivita a úspešnosť školy.

Uplatňovanie Štandardov slúži ako preventívne opatrenie na identifikáciu potenciálnych rizík segregácie a vytvára predpoklad pripravenosti konať smerom k odstráneniu potenciálnej segregácie, ak k nej dôjde. Pri prevencii segregácie škola uplatňuje Štandardy predovšetkým prostredníctvom vykonávania preventívnych opatrení na zníženie rizika segregácie. Tieto opatrenia sú načrtnuté v Metodickej príručke desegregácie vo výchove a vzdelávaní.

Platný od: 24. septembra 2025 Vypracovala riaditeľka školy: Mgr. Iveta Čuková